

such missions is widely contested (e.g., S.J.D. Cohen 1989; P. Fredriksen 1991; S. McKnight 1991; M. Goodman 1994), and if they go, so does Paul as a pre-Christian missionary. Further, to designate (Law-free?) Christian missions to Gentiles as specifically «Pauline» (e.g., pp. 406–7) unnecessarily restricts them. Paul was only one of an unknown number of such Jewish *apostoloi*; and the position that Gentiles, if they remain Gentiles, are not responsible to and for the mandates of Torah (that is, they are, in the Lutheran locution, «Law-free») is a principle not of Pauline Christianity, but of Judaism generally. It cannot serve then as an ideological marker uniting Paul's views with a Markan «outreach to Gentiles» (p. 406).

It is the measure of the excellence of Svartvik's study that its problems are as stimulating and engaging as its strengths. *Mark and Mission* offers important contributions in a multitude of inter-related fields — New Testament literary theory, historiography, historical Jesus, Pauline studies, patristic reception history, Jewish Studies. It brilliantly displays the virtues of the interdisciplinary research it embodies.

Paula Fredriksen

René Kieffer: *Jésus raconté. Théologie et spiritualité des évangiles. 190 sid. Paris: Cerf 1996.*

«Den berättade Jesus» — under denna titel presenterar prof. em. René Kieffer en narrativ studie av de fyra kanoniska evangeliernas Jesusbilder. Med den erfarne bibelforskarens överblick över det komplicerade nytestamentliga forskningsfältet vänder han sig i denna till det yttre anspråkslösa bok på c:a 190 små sidor såväl till en bred publik som till en akademisk läsekrets. Resultatet är en uppbygglig, teologiskt syntetiserande framställning, vars primära syfte är att gagna den kristen läsning av evangelierna, men som också, genom sin karaktär av en narrativ analys av de olika evangeliernas texter om Jesus, har sin givna plats inom den akademiska nytestamentliga forskningsdisciplinen. Detta är alltså en skrift, som på ett utmärkt sätt passar in i den katolska traditionen av *lectio divina*, dvs. en närläsning av den kristna trons fundamentala texter, där deras teologiska och andliga budskap står i fokus. Det är bara att hoppas på en snabb översättning till svenska, så att innehållet i denna väsentliga skrift kan bli tillgängligt även för en bredare svensk publik!

Läsaren känner igen en del tankegångar från presentationen av drag i de olika evangeliernas teologi i Kieffers *Nytestamentlig teologi* (som nu kommer i ett sedan länge emotsett nytryck), samtidigt som nya forskningsresultat också givit honom uppslag till nya

perspektiv. Således är själva det strukturerande anslaget i boken inspirerat av dansken Ole Davidsens doktorsavhandling från Århus 1993, *The Narrative Jesus. A Semiotic Reading of Mark's Gospel*. Varje evangelists speciella teologiska profil mejslas fram i en tät närläsning av deras narrativa och diskursiva partier. Metodiskt styrande kriterier är Jesu tre roller som undergörare, som förkunnare av Guds Rike, och som Frälsare. Genomgången av dessa tre funktioner hos de olika evangeliernas «berättade Jesus» utgör stommen i bokens disposition. Utan att hemfalla åt trötta upprepningar (en uppenbar risk vid denna typ av successiva omläsningar av samma texter utifrån skiftande perspektiv), liksom åt risken att hamna i ytliga generaliseringar kring sådant som inte direkt hör till undersökningens centrala ämnesområde, lyckas författaren förmedla en djup analys av resp. evangeliums Jesusbild, som känns fräsch även mot slutet av den tredje genomgången.

Mot slutet av boken ställs så den teologiska och hermeneutiska frågan om relationen mellan berättelsernas Jesus, historiens Jesus, och läsarnas Jesus. På några korta sidor sammanfattas evangeliernas bilder av Jesus i de tre rollerna som undergörare, som gudrikets uppenbarare resp. som Frälsare mot en bakgrund av problematiken kring den historiske Jesus. Läsaren orienteras också i översiktliga drag om den moderna Jesusforskningen sedan Albert Schweitzers epokgörande studier i början av förra seklet. Författaren konstaterar med rätta att även om Jesusgestalten nu i den tredje fasen av «jakten på den historiske Jesus» på ett mera trovärdigt sätt än förut förankrats i sin tids hellenistisk-judiska miljö, så kvarstår de teologiskt och andligt sett synnerligen centrala frågorna om Jesu identitet och självmedvetande. Detsamma gäller frågan om hans betydelse för människors andliga liv. Här pläderas för en kombination av en historisk jakt på den jordiske Jesus och en teologisk läsning som söker uppbyggelse. Denna väg vill författaren anvisa sina läsare — och som han själv påpekar: det är just evangeliernas narrativa form som hindrar teologin från att drivas alltför långt bort från kontakten med verkligheten. Det är den berättade Jesus som erbjuder människan en modell att identifiera sig med, ett föredöme att efterlikna, och som förkunnar ett Rike att ständigt omvända sig till.

Håkan Ulfgard

